

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ, ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΚΩΔΙΚΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ - «ΡΑΠΤΑΡΧΗΣ»

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3861

της 8/13.7.2010 (ΦΕΚ Α' 112)

Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο "Πρόγραμμα Διαύγεια" και άλλες διατάξεις.¹

Το παρόν νομοθέτημα αποτελεί μέρος του Συλλογικού Έργου ιδιωτικής κωδικοποίησης «Διαρκής Κώδικας Νομοθεσίας» (Δ.Κ.Ν. - Ραπτάρχης) το οποίο υλοποιείται από το Τμήμα Εκδόσεων και Γραμματειακής - Λογιστικής Εξυπηρέτησης της Διεύθυνσης Προμηθειών, Υποδομών και Διαχείρισης Υλικού της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Η χρήση του παρόντος νομοθετήματος υπόκειται στους περιορισμούς της νομοθεσίας περί προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας και περί της χρήσης πληροφοριών του δημόσιου τομέα. Φέρεται σε γνώση των χρηστών του παρόντος Νόμου ότι η κατωτέρω κωδικοποιημένη μορφή του αποτελεί χρηστικό εργαλείο νομικής πληροφόρησης και ότι σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστά τα επίσημα κανονιστικά κείμενα, όπως αυτά βρίσκονται δημοσιευμένα στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης.

---

¹ Ενημέρωση μέχρι 7.11.2014.

Άρθρο 1

Αντικείμενο του νόμου

Αντικείμενο του παρόντος νόμου είναι η εισαγωγή της υποχρέωσης ανάρτησης των νόμων, των προεδρικών διαταγμάτων, και των πράξεων που εκδίδουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 2 πρόσωπα και όργανα στο Διαδίκτυο και η δημιουργία των προϋποθέσεων και διαδικασιών για τη διασφάλιση ευρύτατης δημοσιότητας αυτών.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι ρυθμίσεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε νόμους, προεδρικά διατάγματα, αποφάσεις και πράξεις που εκδίδουν ο Πρωθυπουργός, το Υπουργικό Συμβούλιο και τα συλλογικά κυβερνητικά όργανα, οι Υπουργοί, Αναπληρωτές Υπουργοί, Υφυπουργοί, Γενικοί Γραμματείς Υπουργείων και Περιφερειών, Ειδικοί Γραμματείς Υπουργείων, τα όργανα διοίκησης νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οι ανεξάρτητες και ρυθμιστικές διοικητικές αρχές, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, τα όργανα διοίκησης φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα στις περιπτώσεις που αναφέρονται στον παρόντα νόμο, καθώς και τα όργανα των φορέων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. «Οι ρυθμίσεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται επίσης και σε πράξεις ή αποφάσεις που εκδίδουν όργανα, στα οποία τα αναφερόμενα στην παράγραφο αυτή όργανα έχουν χορηγήσει εξουσιοδότηση προς υπογραφή ή έχουν μεταβιβάσει αρμοδιότητα, καθώς και οποιοδήποτε όργανο έχει από το νόμο την αρμοδιότητα έκδοσης πράξεων που υπάγονται στις ρυθμίσεις του νόμου αυτού.»

Η μέσα σε «» φράση προστέθηκε με την παρ. 1 άρθρου 23 Νομ. 4210/21-21 Νοεμ. 2013 (ΦΕΚ Α' 254).

2. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ως φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα νοούνται: α) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικά, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους και β) οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3429/2005.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ως φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού νοούνται τα αιρετά όργανα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου και δεύτερου βαθμού και τα νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α..

4. Στο διαδίκτυο αναρτώνται:

- 1) νόμοι που εκδίδονται και δημοσιεύονται κατά το Σύνταγμα,
- 2) πράξεις νομοθετικού περιεχομένου του άρθρου 44 παρ. 1 του Συντάγματος,
- 3) τα προεδρικά διατάγματα κανονιστικού χαρακτήρα,
- 4) λοιπές πράξεις κανονιστικού χαρακτήρα με εξαίρεση τις κανονιστικές πράξεις που αφορούν την οργάνωση, διάρθρωση, σύνθεση, διάταξη, εφοδιασμό και εξοπλισμό των Ενόπλων Δυνάμεων της Χώρας, καθώς και κάθε άλλη πράξη, η δημοσιοποίηση της οποίας προκαλεί βλάβη στην εθνική άμυνα και ασφάλεια της χώρας,

5) ερμηνευτικές εγκύκλιοι και εγκύκλιοι για την εφαρμογή της νομοθεσίας,

«6) οι προϋπολογισμοί, απολογισμοί, ισολογισμοί των φορέων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου».

Η περίπτ. 6 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 2 άρθρ. 23 Νομ. 4210/21-21 Νοεμ. 2013 (ΦΕΚ Α' 254).

«6α) οι πράξεις της ανάληψης υποχρέωσης δαπάνης, της απόφασης έγκρισης δαπάνης και της οριστικοποίησης της πληρωμής που περιέχει το ακριβές ποσό που θα πληρωθεί για κάθε επιμέρους δαπάνη των φορέων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.»

Η παρ. 6α προστέθηκε με την παρ. 3 άρθρ. 23 Νομ. 4210/21-21 Νοεμ. 2013 (ΦΕΚ Α' 254).

«Από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης εξαιρούνται τα έγγραφα και τα στοιχεία δημοσίων συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204). Τα στοιχεία αυτά αντλούνται αυτομάτως από το ΚΗΜΔΗΣ.»

Το μέσα σε «» εδάφ. προστέθηκε με την παρ. 2 άρθρ. 197 Νομ. 4281/8-8 Αυγ. 2014 (ΦΕΚ Α' 160), με έναρξη ισχύος από την δημοσίευση της απόφασης της παρ. 5 άρθρ. 139 ιδίου Νομ., σύμφωνα με την παρ. 6 άρθρ. 201 ιδίου Νομ.

7) πράξεις διορισμού μονομελών οργάνων και συγκρότησης συλλογικών οργάνων διοίκησης των φορέων του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και των φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, καθώς και οι τροποποιήσεις αυτών,

8) πράξεις διορισμού, αποδοχής παραίτησης, αντικατάστασης ή παύσης Γενικών Γραμματέων Υπουργείων και Περιφερειών, Ειδικών Γραμματέων Υπουργείων, μελών συλλογικών οργάνων διοίκησης φορέων του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού,

9) πράξεις συγκρότησης αμειβόμενων ή μη επιτροπών, ομάδων εργασίας, ομάδων έργου και συναφών οργάνων γνωμοδοτικής ή άλλης αρμοδιότητας, ανεξαρτήτως αν τα μέλη τους αμείβονται ή όχι,

10) πράξεις καθορισμού των αμοιβών και αποζημιώσεων των μελών μονομελών και συλλογικών οργάνων διοίκησης, μελών επιτροπών, ομάδων εργασίας, ομάδων έργου και συναφών οργάνων γνωμοδοτικής ή άλλης αρμοδιότητας,

11) προκηρύξεις πλήρωσης θέσεων με διαγωνισμό ή με επιλογή, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προκηρύξεις για επιλογή και πλήρωση θέσεων διευθυντικών στελεχών των Ν.Π.Δ.Δ., φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, και των επιχειρήσεων και φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, καθώς και οι προκηρύξεις εξετάσεων υποψηφίων δικηγόρων, συμβολαιογράφων και άμισθων υποθηκοφυλάκων,

12) προκηρύξεις πλήρωσης θέσεων διδακτικού ερευνητικού προσωπικού (ΔΕΠ) του πανεπιστημιακού τομέα και του εκπαιδευτικού προσωπικού (ΕΠ) του τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης,

13) πίνακες επιτυχόντων, διοριστέων και επιλαχόντων των προκηρύξεων επιλογής προσωπικού, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η δημοσίευση τους προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία,

14) περιλήψεις πράξεων διορισμού, μετάταξης, διαθεσιμότητας, αποδοχής παραίτησης, λύσης της υπαλληλικής σχέσης ή υποβιβασμού υπαλλήλων, μόνιμων και μετακλητών, και διευθυντικών στελεχών του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, καθώς και αντιστοίχων πράξεων που αφορούν δημόσιους λειτουργούς, των οποίων η δημοσίευση απαιτείται κατά την κείμενη νομοθεσία, και

περιλήψεις πράξεων διορισμού και συμβάσεων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ή συμβάσεων έργου στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ., τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα και φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού,

«Από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης εξαιρούνται τα έγγραφα και τα στοιχεία δημοσίων συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204). Τα στοιχεία αυτά αντλούνται αυτομάτως από το ΚΗΜΔΗΣ.»

Το μέσα σε «» εδάφ. προστέθηκε με την παρ. 3 άρθρ. 197 Νομ. 4281/8-8 Αυγ. 2014 (ΦΕΚ Α' 160), με έναρξη ισχύος από την δημοσίευση της απόφασης της παρ. 5 άρθρ. 139 ιδίου Νομ., σύμφωνα με την παρ. 6 άρθρ. 201 ιδίου Νομ.

15) το σύνολο των συμβάσεων και των πράξεων που αναφέρονται σε αναπτυξιακούς νόμους, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι πράξεις υπαγωγής επενδύσεων σε διατάξεις αναπτυξιακών νόμων και οι αποφάσεις έναρξης παραγωγικής λειτουργίας επενδύσεων,

«Από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης εξαιρούνται τα έγγραφα και τα στοιχεία δημοσίων συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204). Τα στοιχεία αυτά αντλούνται αυτομάτως από το ΚΗΜΔΗΣ.»

Το μέσα σε «» εδάφ. προστέθηκε με την παρ. 4 άρθρ. 197 Νομ. 4281/8-8 Αυγ. 2014 (ΦΕΚ Α' 160), με έναρξη ισχύος από την δημοσίευση της απόφασης της παρ. 5 άρθρ. 139 ιδίου Νομ., σύμφωνα με την παρ. 6 άρθρ. 201 ιδίου Νομ.

16) περιλήψεις διακηρύξεων, αποφάσεις και πράξεις κατακύρωσης και ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού,

«Από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης εξαιρούνται τα έγγραφα και τα στοιχεία δημοσίων συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204). Τα στοιχεία αυτά αντλούνται αυτομάτως από το ΚΗΜΔΗΣ.»

Το μέσα σε «» εδάφ. προστέθηκε με την παρ. 5 άρθρ. 197 Νομ. 4281/8-8 Αυγ. 2014 (ΦΕΚ Α' 160), με έναρξη ισχύος από την δημοσίευση της απόφασης της παρ. 5 άρθρ. 139 ιδίου Νομ., σύμφωνα με την παρ. 6 άρθρ. 201 ιδίου Νομ.

17) πράξεις αποδοχής δωρεών στο Ελληνικό Δημόσιο, στα Ν.Π.Δ.Δ., σε φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή σε φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, καθώς και συμβάσεων πολιτιστικών χορηγιών του ν. 3525/2007 (ΦΕΚ 16 Α'),

18) πράξεις δωρεών, επιχορηγήσεων, παραχώρησης χρήσης περιουσιακών στοιχείων από το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ., τους φορείς των Ο.Τ.Α. ή φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα σε φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου,

19) οι πράξεις: α) παραχώρησης δημοσίων και δημοτικών κτημάτων, καθορισμού χρήσης γης παραχωρούμενου δημόσιου κτήματος, αλλαγής χρήσης γης κοινόχρηστου κτήματος, β) καθορισμού εθνικών δρυμών, δασών και δασικών εκτάσεων, γ) χαρακτηρισμού εκτάσεων ως αναδασωτέων, δ) καθορισμού αιγιαλού, παραλίας, λιμνών, ποταμών, ρεμάτων και χειμάρρων, ε) καθορισμού βιομηχανικών ζωνών, στ) καθορισμού λατομικών ζωνών, ζ) σύνταξης και έγκρισης πολεοδομικών μελετών και

Γενικού Πολεοδομικού σχεδίου, έγκρισης και τροποποίησης χωροταξικών και ρυμοτομικών σχεδίων, προσδιορισμού ή τροποποίησης ορίων οικισμού και έγκρισης της μεταφοράς αυτού, η) σύνταξης και έγκρισης Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ), θ) καθορισμού και τροποποίησης όρων δόμησης, ι) χορήγησης, αναστολής χορήγησης, τροποποίησης οικοδομικών αδειών, ια) χωροθέτησης, ιβ) καθορισμού αρχαιολογικών χώρων, ιγ) χαρακτηρισμών κτιρίων ως διατηρητέων και αποχαρακτηρισμών αυτών. Αναρτώνται επίσης οι πράξεις ανάκλησης και ακύρωσης των παραπάνω πράξεων,

20) οι γνωμοδοτήσεις και τα πρακτικά γνωμοδοτήσεων του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

21) οι πράξεις και γνωμοδοτήσεις των ανεξάρτητων και ρυθμιστικών διοικητικών αρχών, η δημοσίευση των οποίων προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία,

22) ατομικές διοικητικές πράξεις, η δημοσίευση των οποίων προβλέπεται από ειδική διάταξη νόμου.

Άρθρο 3

Υποχρεώσεις ανάρτησης στο διαδίκτυο

1. Οι πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 2 του παρόντος νόμου αναρτώνται αμελλητί στο Διαδίκτυο με μέριμνα του οργάνου που τις εξέδωσε. Οι νόμοι και τα προεδρικά διατάγματα αναρτώνται στο δικτυακό τόπο των αρμόδιων Υπουργείων που αυτά διατηρούν. Οι πράξεις του Πρωθυπουργού και του Υπουργικού Συμβουλίου αναρτώνται στο δικτυακό τόπο του Γραφείου Πρωθυπουργού και της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης. Οι πράξεις των Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων και των οργάνων στα οποία έχει χορηγηθεί εξουσιοδότηση υπογραφής ή έχει μεταβιβαστεί αρμοδιότητα αναρτώνται στο δικτυακό τόπο του εκάστοτε Υπουργείου. Οι πράξεις των οργάνων διοίκησης των Ν.Π.Δ.Δ., των οργάνων διοίκησης φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, των ανεξάρτητων και ρυθμιστικών αρχών και των φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού αναρτώνται στους κατά περίπτωση οικείους δικτυακούς τόπους που αυτά διατηρούν.

2. Σε περίπτωση συναρμοδιότητας η πράξη αναρτάται με μέριμνα των συναρμοδίων σε όλους τους αντίστοιχους δικτυακούς τόπους.

3. Οι νόμοι, τα προεδρικά διατάγματα και οι πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 2 του παρόντος νόμου αναρτώνται με τρόπο ώστε να είναι δυνατή η αναζήτηση πληροφοριών και να είναι ευχερώς προσβάσιμα στο μέσο χρήστη.

4. Αν στην κείμενη νομοθεσία προβλέπεται η ανάρτηση περίληψης της πράξης ή απόφασης στο Διαδίκτυο αναρτάται η περίληψη αυτή.

«5. Η μη ανάρτηση ή η μη έγκαιρη ανάρτηση στο διαδίκτυο των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 του παρόντος συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα για το όργανο που την εξέδωσε ή για τον υπάλληλο που έχει την ευθύνη για την ανάρτηση.»

Η παρ. 5 προστέθηκε με την παρ. 4 άρθρου τρίτου Νομ. 4057/14-14 Μαρτ. 2012 (ΦΕΚ Α' 54).

«6. Από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης εξαιρούνται τα έγγραφα και τα στοιχεία δημοσίων συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204). Τα στοιχεία αυτά αντλούνται αυτομάτως από το ΚΗΜΔΗΣ.»

Η παρ. 6 προστέθηκε με την παρ. 6 άρθρ. 197 Νομ. 4281/8-8 Αυγ. 2014 (ΦΕΚ Α' 160), με έναρξη ισχύος από την δημοσίευση της απόφασης της παρ. 5 άρθρ. 139 ιδίου Νομ., σύμφωνα με την παρ. 6 άρθρ. 201 ιδίου Νομ.

Άρθρο 4

Ισχύς των πράξεων

1. Οι πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 2, όταν είναι κατά νόμο δημοσιευτές, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ισχύουν από τη δημοσίευση τους, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.

«2. Με εξαίρεση τις πράξεις της προηγούμενης παραγράφου, οι λοιπές πράξεις του άρθρου 2 αναρτώνται στο διαδίκτυο κατά τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο και ισχύουν από την ανάρτησή τους.»

Η παρ. 2 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 4 άρθρ. 23 Νομ. 4210/21-21 Νοεμ. 2013 (ΦΕΚ Α' 254).

3. Οι ρυθμίσεις της παραγράφου 2 του παρόντος δεν θίγουν τις σχετικές δικονομικές ρυθμίσεις ως προς την άσκηση ενδίκων μέσων και βοηθημάτων ούτε τις ρυθμίσεις που ισχύουν για τις διοικητικές προσφυγές.

«4. Εάν υπάρχει διαφορά μεταξύ του κειμένου που αναρτήθηκε και του κειμένου της πράξης, ισχύει το αναρτημένο, με εξαίρεση τις πράξεις της παραγράφου 1 του παρόντος. Με ευθύνη του προσώπου ή οργάνου που έχει εκδώσει την πράξη γίνονται αμελλητί οι αναγκαίες διορθώσεις στο κείμενο που έχει αναρτηθεί στο δικτυακό τόπο.»

Η παρ. 4 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 6 άρθρ. 23 Νομ. 4210/21-21 Νοεμ. 2013 (ΦΕΚ Α' 254).

«5. Οι πράξεις που είναι αναρτημένες στο διαδίκτυο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του παρόντος νόμου, με εξαίρεση τις πράξεις της παραγράφου 1 του παρόντος, εξαιρούνται από τις ρυθμίσεις των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 16 του ν. 3345/2005, όπως αυτές αντικατέστησαν τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999, και μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς επικύρωση. Αρκεί η επίκληση του ΑΔΑ για την αυτεπάγγελτη αναζήτηση των αναρτημένων πράξεων τόσο κατά τη διεκπεραίωση υποθέσεων των διοικουμένων όσο και κατά την επικοινωνία μεταξύ φορέων.»

Η παρ. 5 προστέθηκε με την παρ. 5 άρθρ. 23 Νομ. 4210/21-21 Νοεμ. 2013 (ΦΕΚ Α' 254).

Άρθρο 5

Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και απόρρητα

Η ανάρτηση των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 στο Διαδίκτυο και η οργάνωση της αναζήτησης πληροφοριών πραγματοποιείται με την επιφύλαξη των κανόνων για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Δεν αναρτώνται πράξεις, στις οποίες περιλαμβάνονται ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως αυτά ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία.

Η ανάρτηση των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 στο Διαδίκτυο και η οργάνωση της αναζήτησης πληροφοριών πραγματοποιείται με την επιφύλαξη των κρατικών απορρήτων όπως προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, των κανόνων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, καθώς και εταιρικού ή άλλου απορρήτου που προβλέπεται από ειδικότερες διατάξεις.

Άρθρο 6

Διαδικασία ανάρτησης στο Διαδίκτυο

1. Σε κάθε Υπουργείο, σε κάθε κεντρική, ειδική ή περιφερειακή δημόσια υπηρεσία, Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και στους φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, καθώς και σε κάθε φορέα ή όργανο που είναι κατά τον παρόντα νόμο υπόχρεοι σε ανάρτηση νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και πράξεων στο Διαδίκτυο συγκροτείται ομάδα διοίκησης έργου με αντικείμενο την τεχνική, διαδικαστική και οργανωτική υποστήριξη της ανάρτησης νόμων και πράξεων στο Διαδίκτυο. Στα μέλη των ομάδων αυτών δεν καταβάλλεται αμοιβή ή αποζημίωση. Οι ομάδες διοίκησης έργου συγκροτούνται εντός μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και η σύνθεσή τους κοινοποιείται στον οικείο δικτυακό τόπο. Οι ομάδες διοίκησης έργου των φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού συγκροτούνται τριάντα (30) ημέρες πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου για τους φορείς αυτούς κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον παρόντα νόμο.

Για την αρμοδιότητα των άνω ομάδων διοίκησης έργου για την καταγραφή και αξιολόγηση των συνόλων εγγράφων, πληροφοριών, δεδομένων προς τον σκοπό της ανοικτής τους διάθεσης, καθώς και για την τεχνική, διαδικαστική και οργανωτική της ανοικτής διάθεσης αυτών, βλ. την παρ. 6 άρθρ. 10 Νομ. 4305/30-31 Οκτ. 2014 (ΦΕΚ Α' 237).

«2. Η Υπηρεσία Ανάπτυξης Πληροφορικής (Υ.Α.Π.) του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης είναι αρμόδια για τον επιχειρησιακό συντονισμό και τη διαχείριση της εφαρμογής του Προγράμματος «Διαύγεια» στους φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.»

Η παρ. 2 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 7 άρθρ. 23 Νομ. 4210/21-21 Νοεμ. 2013 (ΦΕΚ Α' 254).

3. Σε κάθε φορέα που σύμφωνα με τον παρόντα νόμο έχει υποχρέωση ανάρτησης στο Διαδίκτυο δημιουργείται και τηρείται αρχείο των νόμων, προεδρικών διαταγμάτων, πράξεων και αποφάσεων που αναρτώνται, το οποίο είναι προσιτό σε κάθε ενδιαφερόμενο και με ηλεκτρονικά μέσα.

«4. Η Υπηρεσία Ανάπτυξης Πληροφορικής (Υ.Α.Π.) του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης έχει την ευθύνη της λειτουργίας του κεντρικού δικτυακού τόπου για την ανάρτηση των νόμων και πράξεων, καθώς και της τήρησης κεντρικού αρχείου των αναρτημένων νόμων και πράξεων, το οποίο είναι προσιτό σε κάθε ενδιαφερόμενο με ηλεκτρονικά μέσα.»

Η παρ. 4 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 8 άρθρου 23 Ν. 4210/21-21 Νοεμβρίου 2013 (ΦΕΚ Α' 254)

5. Οι φορείς και τα όργανα που υποχρεούνται σε ανάρτηση των νόμων, προεδρικών διαταγμάτων, πράξεων και αποφάσεων κατά τον παρόντα νόμο λαμβάνουν όλα τα αναγκαία και κατάλληλα τεχνικά, διαδικαστικά και οργανωτικά μέτρα για να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα, ακεραιότητα και διαθεσιμότητα των κειμένων που αναρτώνται.

6. Κατά το σχεδιασμό και τη συντήρηση των δικτυακών τόπων και την ανάρτηση των νόμων και πράξεων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, λαμβάνεται πρόνοια ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στο περιεχόμενο των δικτυακών τόπων.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται τα λεπτομερειακά και τεχνικά θέματα για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, ιδίως αυτά που αφορούν τη συλλογή, ταξινόμηση, καταχώριση και επεξεργασία προς ανάρτηση των κειμένων των νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και πράξεων που λαμβάνονται προς ανάρτηση, την έκδοση κωδικού αριθμού διαδικτυακής ανάρτησης, τη λήψη και καταχώριση του κωδικού αριθμού δημοσίευσης και στοιχείων του Φύλλου της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως στις περιπτώσεις που προβλέπεται από το νόμο και η δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, τις τεχνικές λεπτομέρειες της ανάρτησης στους δικτυακούς τόπους των φορέων και οργάνων που κατά τον παρόντα νόμο υποχρεούνται σε ανάρτηση, την ίδρυση και λειτουργία του δικτυακού τόπου στον οποίο λαμβάνει χώρα η κεντρική ανάρτηση, τη δημιουργία και τήρηση κεντρικού αρχείου.

Εκδόθηκε η με αριθ. ΕΞ 604/2012 (Γ.Υφ.) ΔΙΣΚΠΟ/Φ.1/οικ. 10885/2-3 Μαΐου 2012 (ΦΕΚ Β' 1476) Απ. Υφ. Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Άρθρο 7

Διάθεση τευχών Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

(Αντικαθίσταται η παρ. 7 άρθρ. 15 Νομ. 3469/2006)

Άρθρο 8

Ανάρτηση οργανογράμματος και στοιχείων υπηρετούντων

Κάθε υπηρεσία ή φορέας του Δημοσίου, τα Ν.Π.Δ.Δ., οι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, οι ανεξάρτητες και ρυθμιστικές διοικητικές αρχές, καθώς και οι φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού οφείλουν να αναρτούν στο δικτυακό τόπο τους το οργανόγραμμα και τη διάρθρωση των υπηρεσιών και μονάδων, την περιγραφή των αρμοδιοτήτων και των οργανικών θέσεων, καθώς και τα ονόματα, τις ιδιότητες και τα πρόσφορα στοιχεία επικοινωνίας των υπηρετούντων σε αυτούς τους φορείς με οποιαδήποτε μορφή ή σχέση εργασίας και απασχόλησης.

Άρθρο 9

Ειδικές ρυθμίσεις

(Παραλείπεται καθότι αφορά τροποποιήσεις άλλων νομοθετημάτων)

Άρθρο 10

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος νόμου, εν όψει του χρόνου που θα απαιτηθεί, για τη δοκιμαστική λειτουργία του συστήματος, που θα πραγματοποιηθεί στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης μετά την ψήφιση του, αρχίζει ως ακολούθως:

α) Σε ό,τι αφορά πράξεις του Πρωθυπουργού, του Υπουργικού Συμβουλίου και των συλλογικών κυβερνητικών οργάνων, των Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων Υπουργείων και Περιφερειών, Ειδικών Γραμματέων Υπουργείων και των οργάνων, στα οποία τα ως άνω όργανα έχουν χορηγήσει εξουσιοδότηση υπογραφής ή μεταβιβάσει αρμοδιότητα, από την 1η Οκτωβρίου 2010.

β) Σε ό,τι αφορά πράξεις των οργάνων διοίκησης των Ν.Π.Δ.Δ., των οργάνων διοίκησης των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, των ανεξάρτητων και ρυθμιστικών αρχών και του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους από την 1η Νοεμβρίου 2010.

γ) Σε ό,τι αφορά αποφάσεις και πράξεις των φορέων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού από την 15η Μαρτίου 2011.

δ) Σε ό,τι αφορά το άρθρο 7 από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

ε) Σε ό,τι αφορά το άρθρο 8 ανάλογα προς τα οριζόμενα στις περιπτώσεις α' - γ' του παρόντος άρθρου.

στ) Σε ό,τι αφορά το άρθρο 9 από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

«Άρθρο 10Α

Δημοσίευση Εκτέλεσης Προϋπολογισμών

1. Το Δημόσιο, ανά Υπουργείο, τα Ν.Π.Δ.Δ., οι Ο.Τ.Α. και τα Ν.Π.Δ.Δ. αυτών δημοσιεύουν στοιχεία για την εκτέλεση του προϋπολογισμού τους στην ιστοσελίδα τους και στο «Πρόγραμμα Διαύγεια», περιγράφοντας αναλυτικά στο σκέλος των εσόδων τα προϋπολογισθέντα, βεβαιωθέντα και εισπραχθέντα ποσά ανά Κωδικό Αριθμό Εσόδου και στο σκέλος των εξόδων τα προϋπολογισθέντα, τα ενταλματοποιηθέντα και πληρωθέντα ποσά ανά Κωδικό Αριθμό Εξόδου.

2. Η δημοσίευση γίνεται αμελλητί και εφόσον αυτό δεν είναι εφικτό για τεχνικούς λόγους γίνεται το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών μετά το πέρας κάθε ημερολογιακού μήνα.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών μπορεί να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

Το άρθρο 10Α προστέθηκε με το άρθρ. 15 Νομ. 4305/30-31 Οκτ. 2014 (ΦΕΚ Α' 237), με έναρξη ισχύος από 1.12.2014 σύμφωνα με το άρθρ. 64 αυτού.

«Άρθρο 10Β

Ενίσχυση της διαφάνειας στις δαπάνες επιχορηγούμενων φορέων

Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρείες, Σωματεία, Ιδρύματα, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και λοιποί μη κερδοσκοπικοί φορείς που επιχορηγούνται καθ' οιονδήποτε τρόπο από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, κατά την παρ. 2 του άρθρου 1Β του ν. 2362/1995, με ποσό άνω των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ συνολικά ετησίως, δημοσιεύουν στην ιστοσελίδα του προγράμματος Διαύγεια απολογιστικά στοιχεία δαπανών όπου αναφέρονται τα νόμιμα παραστατικά που αφορούν στο ποσό της επιχορήγησης, με ιδιαίτερη αναφορά του εκδότη και του λήπτη του παραστατικού, καθώς και του αντικειμένου και του ύψους της συναλλαγής. Η παράλειψη της δημοσίευσης των ανωτέρω καταστάσεων συνεπάγεται τον αποκλεισμό των υπόχρεων φορέων από παντός είδους περαιτέρω επιχορήγηση ή χρηματοδότηση από φορείς του προηγούμενου εδαφίου. Με απόφαση του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης καθορίζεται η διαδικασία πρόσβασης και καταχώρισης στοιχείων στο ηλεκτρονικό σύστημα του «Προγράμματος Διαύγεια», καθώς και κάθε άλλη αναγκαία διαδικαστική και τεχνική λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

Το άρθρο 10Β προστέθηκε με το άρθρ. 16 Νομ. 4305/30-31 Οκτ. 2014 (ΦΕΚ Α' 237), με έναρξη ισχύος από 1.1.2015 σύμφωνα με το άρθρ. 64 αυτού.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεση του ως νόμου του Κράτους.

ΣΥΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΑ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ

Για την ανάρτηση, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, περίληψης των αποφάσεων υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων στις διατάξεις του Νομ. 3908/31 Ιαν.-1 Φεβρ. 2011 (ΦΕΚ Α' 8), βλ. και την παρ. 4 άρθρ. 6 του Π.Δ. 33/13-14 Απρ. 2011 (ΦΕΚ Α' 83).

Για την ανάρτηση στο διαδίκτυο, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, των αποφάσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού ατομικού χαρακτήρα, οι οποίες προβλέπονται από τις διατάξεις του Νομ. 3959/15-20 Απρ. 2011 (ΦΕΚ Α' 93), βλ. και την παρ. 1 άρθρ. 27 αυτού. Για δε την ανάρτηση των κοινών αποφάσεων των αρμόδιων Υπουργών και των αποφάσεων του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας με κανονιστικό περιεχόμενο, καθώς και των αποφάσεων και γνωμοδοτήσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού που προβλέπονται από τις διατάξεις ιδίου άνω Νομ. 3959/2011, βλ. και το άρθρ. 47 αυτού.

Για την ανάρτηση, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, των αδειών άσκησης τεχνικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο άρθρ. 3 Νομ. 3982/16-17 Ιουν. 2011 (ΦΕΚ Α' 143), στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι επαγγελματικές δραστηριότητες για την εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση ανελκυστήρων, βλ. την παρ. 1 άρθρ. 5 αυτού. Για δε την ανάρτηση των αποφάσεων αδειοδότησης των φορέων που διενεργούν τις εξετάσεις για την χορήγηση των άνω αδειών, βλ. την παρ. 6 άρθρ. 7 αυτού και για την ανάρτηση των κριτηρίων και της διαδικασίας επιβολής των κυρώσεων σε περίπτωση που αδειοδοτημένος φορέας δεν τηρεί τις υποχρεώσεις του, βλ. την παρ. 6 άρθρ. 8 αυτού. Για δε την ανάρτηση των αποφάσεων επιβολής κυρώσεων για την παράτυπη άσκηση των άνω επαγγελματικών δραστηριοτήτων, βλ. τις παρ. 1, 2 και 4 αυτού.

Με το άρθρ. 25 του Π.Δ. 74/18-22 Αυγ. 2011 (ΦΕΚ Α' 181), ορίστηκε ότι: "Η ΕΝ.Π.Ε. υπάγεται στις διατάξεις του ν. 3861/2010 (Α' 112). Η ημερομηνία ένταξής της στις ρυθμίσεις του ανωτέρω νόμου αρχίζει από την ανάδειξη των οργάνων της".

Με το δε άρθρ. 42 του Π.Δ. 75/18-22 Αυγ. 2011 (ΦΕΚ Α' 182), ορίστηκε ότι: "Η Κ.Ε.Δ.Ε και οι Π.Ε.Δ. υπάγονται στις διατάξεις του ν.3861/2010 (Α' 112). Η ημερομηνία ένταξής τους στις ρυθμίσεις του ανωτέρω νόμου αρχίζει από την ανάδειξη των οργάνων τους".

Για την δημοσίευση στο διαδίκτυο, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, της έκθεσης που συντάσσεται και υποβάλλεται από την Επιτροπή Κωδικοποιήσεων και Αναμόρφωσης του Δικαίου (Ε.Κ.Α.Δ.) προς τον Πρωθυπουργό και τον Γενικό Γραμματέα της Κυβέρνησης, μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο κάθε ημερολογιακού έτους και η οποία περιλαμβάνει αποτίμηση για την κατάσταση της υφιστάμενης νομοθεσίας σε σχέση με το πρόβλημα της πολυνομίας, τις προτάσεις αναμόρφωσης, αποτίμηση της προόδου των δράσεων κωδικοποίησης, της κατάστασης των σχετικών πληροφοριακών υποδομών και προτάσεις περαιτέρω κωδικοποίησης και βελτίωσης των υποδομών, βλ. τις περιπτ. δ' και η' της παρ. 2 άρθρ. 18 Νομ. 4048/23-23 Φεβρ. 2012 (ΦΕΚ Α' 34).

Για την ανάρτηση, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, από την Αρμόδια Αδειοδοτούσα Αρχή (Α.Α.Α.) των υπευθύνων δηλώσεων, των αδειών εγκατάστασης

που εκδίδει η Α.Α.Α. και των αποφάσεων, εγκρίσεων και των αποτελεσμάτων ελέγχου στο πλαίσιο της διαδικασίας αδειοδότησης των δραστηριοτήτων που εμπíπτουν στις διατάξεις του Νομ. 4056/12-12 Μαρτ. 2012 (ΦΕΚ Α΄ 52).

Για την δημοσίευση, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, των εγκριτικών αποφάσεων του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων με τις οποίες χορηγείται η άδεια Επιθεωρητή μεταποιητικών και συναφών εγκαταστάσεων και το είδος της άδειας, καθώς και των απορριπτικών αποφάσεων, βλ. την παρ. 3 άρθρ. 4 του Π.Δ. 126/5-16 Νοεμ. 2012 (ΦΕΚ Α΄ 227).

Για την ανάρτηση, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, της απόφασης, στην οποία προβαίνει κάθε φορέας του δημόσιου τομέα, σχετικά με την καταγραφή, αξιολόγηση των συνόλων εγγράφων πληροφοριών και δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή του, ανά κατηγορίες, προς το σκοπό της ανοικτής τους διάθεσης, βλ. τις παρ. 2 και 3 άρθρ. 10 Νομ. 4305/30-31 Οκτ. 2014 (ΦΕΚ Α΄ 237).

Με την παρ. 2 άρθρ. 45 Νομ. 4264/14-15 Μαΐου 2014 (ΦΕΚ Α΄ 118), με έναρξη ισχύος από 5.5.2014, σύμφωνα με την παρ. 21 ιδίου άρθρ. 45 ορίστηκε ότι: "Τα οριζόμενα στο άρθρο 5 του ν. 3861/2010 (Α΄ 112) περί «Προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και απόρρητα» ισχύουν και για τις πράξεις που αφορούν τα μέλη της Κεντρικής Επιστημονικής Επιτροπής της Τράπεζας Θεμάτων Εξετάσεων και τα μέλη των Επιστημονικών Επιτροπών των Εξεταζόμενων Μαθημάτων που συγκροτούνται από το ΙΕΠ στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 3, και της παραγράφου 3 του άρθρου 11 του ν. 4186/2013 (Α΄ 193) για προφανείς λόγους διασφάλισης του κύρους και της αξιοπιστίας των ενεργειών των εν λόγω οργάνων. Οι πράξεις που αφορούν την επιλογή, τον ορισμό, τις μετακινήσεις και τις αμοιβές των μελών και περιέχουν δεδομένα που αφορούν στην ταυτότητά τους, δημοσιεύονται και αναρτώνται στο Πρόγραμμα Διαύγεια αμέσως μετά τη διεξαγωγή και ολοκλήρωση των εξετάσεων."

ΟΙ ΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:

Δρ. ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΝΤΑΛΑΚΟΥ - ΗΛΙΑΣ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ